GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese: Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 16. **Sambata, 7|19 Februariu** **1881.**

Solidaritate.*)

1860—1865.

Brasiovu, 19. Ianuariu.

XII. Din cele premerse s'a potutu convinge — credemu — ori si cine, cà actiunea politica a Romaniloru ardeleni inaugurata la 1/13 Ianuariu 1861 a avutu unu caracteru guvernamentalu, ceea ce era inse si mai decisivu pentru resultatele finale ale acestei actiuni a fost caracterulu ei confessiunalu.

La conferenti'a din 1861, — abstragêndu dela modulu conchiamarei ei — in realitate nu a fost representatu poporulu romanu ardeleanu cá individualitate genetica natiunala, ci mai multu numai cá corpu confessiunalu. Nu poporulu cá totalitate, ci confessiunile cá parti ale intregulúi si-au tramisu si si-au chiamatu representantii la Sibiiu. Un'a din scrisorile circulare ale Archiereiloru face chiaru distinctiune intre „natiunea romana, ce se tiene de legea ortodocsa orientala si intre natiunea romana, ce se tiene de legea greco-unita."

La conferinti'a dela 1/13 Ianuariu 1861 avea dér' se fia in fapta representata „natiunea romana unita" si „natiunea romana neunita", ceea ce in terminii obicinuiti nediplomatici era sinonimu cu confessiunea unita si neunita. In consecintia déca amu admite, cà la 1/13 Ianuariu 1861 au traitu in Transilvani'a unu numeru óre care de Romani, cari nu apartieneau nici confessiunei unite, nici celei neunite, ci unei alte confessiuni, atunci ar' urmá, cà acesti'a au fost eschisi dela representanti'a in conferentia.

Amu aratatu deja si este in generalu cunoscutu cà pe timpulu absolutismului confessiunile nóstre au traitu un'a cu alt'a cà cànele cu pisic'a. Abia in ajunulu mariloru eveneminte politice, ce le-a preparatu diplom'a imperatésca dela 20 Octobre 1860, confessiunile; unita si neunita, séu mai bine disu capii acestoru confessiuni, s'au apropiatu unii de altii si au incheiatu intre sine, pe bas'a paritatii in conducerea natiunala, o pace, care in adeveru era numai unu armistitiu.

Care a potutu se fia scopulu acestui armistitiu? Negresitu, — ni se va respunde — solidaritatea natiunala. Asia e, in anim'a Archiereiloru si a tuturoru celorlalti era viua dorinti'a de a vedé pe Romani un'a si nedespartiti in lupt'a pentru egal'a loru inereptatire, dér' in realitate acést'a remase o pia dorintia, o dorintia esprimata numai pe harthia si prin frase bombastice natiunale.

Uniunea legata la 1860 intre cei doi Archierei romani nu potea se aiba unu resultatu practicu farorabilu pentru solidaritatea natiunala, din simpl'a causa, cà ea se radîmá numai si numai in confessiune si cerculu in care se invêrtea era esclusivu confessiunalu.

Se nu mai vorbimu de rivalitatea naturala intre siefii conducêtori ai partideloru confessiunale, se retacemu frecariie continue intre cei mai mititei, cari representau „natiunea unita si neunita" se avemu in vedere numai necessitatea solidaritatii natiunale semtita de toti si punendu man'a pe consciintia se ne intrebamu:

'Potut'au Romanii ardeleni se atinga marele scopu alu uniunei natiunale proclamata la 1848, candu bas'a de operatiune a loru era cerculu restrinsu alu confessiunei, candu actiunea loru era divisata in doue, candu cea mai mica neintielegere intre capii sufletesci, ear' acumu si politici, facea sè se turbure relatiunile d'intre barbatii loru de incredere? Ce bine poteamu noi se asteptamu dela unu pactu cá acest'a confessiunalu, déca, pe càtu timpu intre comandanti domnea armonia eramu, Romani un'a si nedespartiti, indata ce inse se incretiea fruntea vre unuia dintre cei doi capi, ne parasea „increderea si cordialitatea" si facea locu la diferite „sfieli, prepusuri si temeri", ear' noi incepeamu earasi se ne semtimu cá Romani uniti si neuniti?

Nu asia a intielesu fericitulu Simeone Barnutiu solidaritatea natiunala. Elu nu admitea uniti si neuniti in cerculu acestei solidaritati, elu cerea cá uniunea natiunala se sté peste confessiuni, pentru cá se póta infrênâ passiunile confessiunale in folosu'u causei natiunale comune tuturoru.

Din pactulu dualisticu confessiunalu dela 1860 prin urmare solidaritate natiunala n'a potutu esi; de-o solidaritate confessiunala nici nu potea se fia vorba pêna ce esistau ambele confessiuni. Ce solidaritate au facutu dér' Romanii uniti si neuniti la 1861? Respunsulu la acést'a intrebare l'amu datu deja. Conferenti'a dela 1861 incheiandu unu armistitiu confessiunalu intre Romanii ardeleni, pe care la sigilatu printr'o afurisania protocolara contra acelor'a cari voru cutezá alu calcá, a inauguratu o solidaritate cu guvernulu centralu austriacu, pe bas'a „intentiiloru din harthiele imperatesci" si s'a constituitu cá partida romana guvernamentala.

*) A se vedé Nrii 84, 100, 101, 102, 103 si 104 ai „Gaz. Trans." din anulu 1880 si Nr. 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14 si 15 din 1881. Red.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Este cunoscutu, cà camer'a cislaitana a alesu o commissiune, care se desbata cestiunea privitóre la legea pentru limba si la faimosulu ordinu ministerialu, prin care se stabilesce egal'a intrebuintiare a limbeloru inaintea tribunaleloru din Boemi'a etc. In 15 Februariu a. c. acést'a commissiune a tienutu siedintia, care s'a terminatu prin aceea, cà membrii centralisti cu Dr. Herbst in frunte au parasitu in modu demonstrativu sal'a, in mediloculu desbateriloru. Lucrulu s'a petrecutu adeca in urmatoriulu modu:

La inceputulu siedintiei Dr. Herbst motivà propunerea s'a, cá sè se ecsamineze mai de aprópe validitatea si efectele ce le-a avutu si le pote avé ordinulu memoratu ministerialu, datu in caus'a limbei. Herbst se incercà a dovedi, cà guvernulu prin acestu ordinu n'a facutu sè se esecute o lege, ci a vatamatu legile ecsistente. — Guvernulu era representatu in comissiune de càtra ministrulu Dr. Prazak. Dupa Herbst interpelà dep. Chlumecky pe Prazak asupra scopului, ce l'a avutu guvernulu cu ordinulu pentru limba. Ministrulu respunse cà scopulu guvernului a fost de a face cá sè se respecteze in egala mesura limb'a ceha si germana la tóte tribunalele ect. Chlumecky i adresà dupa acést'a intrebarea, cà óre crede cà acelu ordinu a adusu o schimbare si in serviciulu internu judecatorescu etc. Prazak respunse, cà desi nu prin lege dér' in faptu limb'a serviciului interioru e cea germana. Chlumecky replica, aratandu, cà o autoritate din Boemi'a a corespondatu cu autoritati din alte provincii in limb'a germana. Ministrulu declarà cà nu nu are cunoscintia de acésta.

Chlumecky mai intréba cà din ce causa guvernulu nu a datu asemeni ordonantie si pentru Carniolia, Stiri'a s. a. Dr. Prazak respunse, ca déca se va vedé necessitatea si acolo, guvernulu isi va face datori'a.

Deputatulu Piteiu (Romanu din Bucovin'a) apera dreptulu de ordonantia alu guvernului si dîce cà si pentru Bucovin'a ar' fi neaperatu de lipsa o ordonantia pentru limbe. Acést'a o cere si Dr. Toncli pentru Sloveni.

In fine se redica Dr. Rieger si dîce cà Herbst a sciutu fórte bine, cà nu o se reiésa cu propunerea s'a; scopulu lui a fost numai a tiené unu discursu frumosu si a face cá sè se auda dincolo de hotarulu tierei unu tîpetu de dorere. Apoi vorbesce de dreptulu natiunei boeme, de diplom'a din Octobre, de rescriptulu din 1871 si de reservatiunea de dreptu cu care Boemii au intratu in Reichsrath, care a fost recunoscuta si de Maiestatea S'a si a fost si este sustienuta de representantii Cehiloru.

In urm'a acestui discursu Herbst a declaratu cà protestéza contra metodei de polemica a dep. Rieger. „Inca niciodata nu a fost ofensata minoritatea unei camere in modu atàtu de frivolu . . . Rieger ne imputa intentiuni de inalta tradare. Eu nu voiescu se vorbescu de tîpetele de dorere ale Cehiloru, deocamdata inse nu voiu mai participá cu consocii mei la desbatere. — Nemtii centralisti esira dupa acést'a din sala.

Intemplarea acést'a a produsu mare iritatiune in taber'a ceha si germana. „Politik" aproba cu bucuria atitudinea lui Rieger; „Bohemi'a" conservativa inse dîce cà „celu ce se pórta cá Dr. Rieger póte se mai functiuneze cá conducêtoriu natiónalu; dér' cá politicu austriacu, a abdisu, s'a facutu impossibilu."

Dupa cum ne spunu diarele din Vien'a natiunea slovena inca a datu d-lui Taaffe unu „memorandu", analogu aceluia alu Cehiloru, in care 'si espune tóte „gravaminele," ce le au Slovenii. Acestu memorandu incepe prin a condamná sistemulu centralistu de guvernare, cá unulu ce este cu totulu vatematoriu intereseloru singuraticeloru popóre din Austri'a. si declara, cà numai o „egala indreptatire efectiva póte duce intregu statulu la mantuire. Slavii pre langa tóta imbucatatirea loru, si-au pusu tóte fortiele pentru a deveni nationalnicesce independenti. Limb'a slovena s'a desvoltatu deja asia de tare, incátu ea póte sustiené in scóla concurenti'a cu ori care alta limba. Progresele natiunii slovene ar' fi si mai mari, déca ar' fi fostu indeplinite cele d'antaiu puncte ale programului slovénu, adeca, déca tóte tienuturile slovene ar' fi fostu reunite intr'unu singuru grupu administrativu. Natiunea slovéna nu va renunciá niciodata la acésta pretensiune, care se radîma pe dreptulu naturalu si pe impregiurarea, cà statulu ar' avé in acestu grupu reunitu arm'a cea mai sigura contr'a dusmanului dela sudu. Favorisarea limbei italiane pe la deregatorii este unu periculu. Slovenii au cerutu pên'acum inzadaru introducerea limbei slovene in scóla si in administratiune, pentru cà functionarii n'au nici idea despre limb'a, asupr'a careia sunt chiemati a-'si dá parerea. Functionarii de prin tienuturile slovene uita, cà nu natiunea este pentru functionari, ci din contra functionarii sunt pentru natiune. Limb'a slovena este asuprita si prin scóle. Limb'a germana este impusa pêna si in scólele populari. Scólele populari si cele medii din granitia sunt germane séu italiane.

In Triestu nu esista nici o scóla populare slovéna. Pretutindenea este aci introdusa limb'a italiana. In Rojano s'a formatu o clasa italiana. Totu asemenea se intempla si in Servol'a. Intrég'a actiune a magistratului din Triest. tinde numai la italianisarea deplina a orasiului si a tienutului de prin pregiuru.

In ceea ce privesce referintiele economico-natiunale memorandulu cere o grabnica regulare, a cartiloru funduari; de asemenea considera, cá neaperatu de lipsa o regulare a tarifului drumului de feru sudicu. Cassarea portului francu o considera memorandulu slovenu de-o-camdata cá vatematóre.

Evenimentulu dîlii in politic'a din afara este discursulu tronului, prin care a deschisu imperatulu Wilhelm „Reichstagulu" germanu: Acestu discursu póte cu dreptu cuventu fi consideratu cá o eminenta manifestatiune pacifica. Alusiunea ce-o face la esistenti'a inca, platonica a aliantiei celoru trei imperati indreptatiesce conclusiunea, cà Russi'a, intorcêndu spatele politicei orientale anglese, s'ar' fi apropiatu érasi

de alianti'a austro-germana. In ceea ce privesce cestiunea grecésca discursulu imperatescu se esprima cu multa reserva astfeliu, cà elu da a-se intielege, cà in Berlin lumea politico-diplomatica incepe a crede deja in probabilitatea unui resbelu gréco-turcu localisatu. Relatiunile intre Franci'a si Germani'a in discursu nu sunt pomenite anume, dér'a marele cancelariu a sciutu se imple acést'a lacuna printr'unu „entrefilet“ in „Nordd. Allgem. Zeitung“. Foi'a guvernamentale n'au fost nici-odata mai amicabile, cá, de candu este d-lu Barthélemy. St. Hilaire ministru alu afaceriloru straine.

Trecerea bonapartistului Duguè de la Faucaunerie, la partidulu republicanu, pare a afla si alti imitatori. In adeveru acestu partidu — care era in parlamentu pên'aci celu mai numerosu si mai puternicu dupa celu republicanu — se afla astadi in plina dissolvere. Diarele din provintia aducu mai pe fiacare di declaratiuni prin cari consiliari municipali si departamentali trecu la partidulu republicanu.

Diuariulu „Le Temps“ scrie:

„Asemenea declaratiuni si treceri se mai astepta inca multe Partidulu bonapartistu se afla intr'unu astfeliu de procesu de descompunere, incâtu in curêndu nu va voi se-i mai apartiena nici unu omu, care a invetiatu se cugete. Legitimistii sperasera catuva timpu, cà in urm'a mortiei fiului lui Napoleonu III bonapartistii voru trece in castrele loru; acést'a inse pên'acum nu s'a intemplatu si nici nu s'a potutu intemplá. Nici unu omu cu minte nu parasesce unu partidu desagregatu, pentru a-se alatura lenga unu altulu, care este si mai slabu. Si in cele din urma intre legitimisti si intre bonapartisti esista o prapasthia, care se numesce „Revolutiunea francesa.“ Vechii imperialisti sunt constrinsi deci chiar' de impregiurari a-se alaturá langa republicani. Viitórele alegeri generali voru dá partidului bonapartistu o lovitura, pe care numai cu greu o va puté suportá, fara a-se dissolve cu totulu.“

In parlamentulu anglesu a venitu in discutiune o cestiune, asupr'a careia pên'acum sa desbatutu fórte multu pretutindinea fara a-i-se fi datu inca o solutiune satisfacètóre. Acést'a este cestiunea, déca unu guvernu are dreptulu se deschida si se retiena epistole adresate càtra persóne private. Deputatulu irlandesu Sullivanu prin o interpelatiune intrebà pe guvernulu anglesu, déca este adeveratu cà elu ar' fi deschisu epistole adresate càtra deputati irlandesi. Marchisulu de Harcourt respunse in numele ministrului, cà o lege din 1837 da guvernului dreptulu de a o face acést'a in casuri unde siguranti'a statului séu a supusiloru sei este periclitata. In privinti'a intrebarii, déca in momentulu de faç̧ia s'a facutu intrebuintiare de acestu dreptu, refusara de a-se esplicá mai in detaliu atâtu d-lu de Harcourt câtu si d-lu Forster. Ei provocandu-se la responsabilitatea ministeriale declarara, cà, a dá esplicatiuni mai de aprópe ar' fi unu ce cu totulu intempestivu si periculosu. Din asemenea declaratiuni incurcate nu este nici-decâtu greu a vedé, cà interpelatiunea irlandesului Sullivan avea motive fórte reali. Judecandu dupa impressiunea ce au facut'o asupra camerei declaratiunile ministeriali, impregiurarea, cà au fostu anuntiate indata mai multe interpelatiuni asupr'a aceluiasiu obiectu, o aflamu cu totulu naturale. In ori ce casu trebue se fia unu ce fórte neplacutu a vedé unu guvernu liberalu — si inca anglesu — venindu se pretinda pentru sine dreptulu de a deschide epistole si a vatemá astfeliu secretulu corespondentiei private. Se vede, cà fatalitatea a voitu cá chiaru guvernulu liberalu alu d-lui Gladstone se fia acelá, care se vina se creeze casuri de precedentia atâtu de binevenite ori-carui guvernu reactionariu.

In Hyde-Park-ulu din Londra tienura radicalii din Scoti'a si din Irland'a in Sambat'a trecuta unu mare meeting contr'a legii de siluire in Irland'a. Contingentele din deosebitele parti ale captalei cu musici si stindarte in frunte se adunara in Trafalgar Square pe la 3 óre d. amédi si de acolo apoi mersera in Hyde Park. Oratorii 'si tienura cuventarile din trasuri deschise. Pe fiacare plat-forma se propusera si fura primiti cu unanimitate trei resolutiuni identice. Ele sunau: „Noi condamnamu siluirea Irlandei. Incarcerarea lui Davitt este unu ce insolentu, crancenu si nedreptu; Noi blamamu tienut'a vorbitoriului si guvernului prin care libertatea cuventului este sugrumata.“ La adunare au luatu parte numai deputati irlandesi. Unulu din acestia d-lu Mr. Mac-Carthy observà in cuventarea s'a, cà caus'a poporului irlandesu este identica cu a poporului anglesu. Tint'a amenduroru popóre este aceeasi si numai prin o strinsa concordia intre democrati'a irlandesa si cea anglesa póte se prospereze caus'a, ce le zace la amendoue atâtu de multu la anima.

Din Paris se scrie, cà d-lu Parnell este inca totu acolo. Elu este visitatu de ómeni politici de tóta man'a. Intre altii l'a visitatu si faimosulu d-nu Rochefort. Obiectulu conversatiunii loru a fost firesce d-lu Gambett'a. La insultele ce adresá Rochefort d-lui Gambetta din caus'a, cà „La République francaise“ nu sustiene caus'a irlandesiloru, d-lu Parnell respunse, cà d-lu Gambetta voiesce in modulu acest'a sè se mantiena pe piciorn bunu cu printiulu de Wales, care l'ar' fi invitatu la prandiu. Elu declarà mai departe, cà voiesce se intrebuintieze tóte mijlócele legali, pentru cá Angli'a se satisfaca tóte dorintiele Irlandei. Legea de siluire a facutu din Irland'a o a dou'a Polonia. Astadi ori-care irlandesu póte fi arestatu fara de nici unu motivu. Caus'a, cà Irlandesii au fostu dati afara din parlamentu este, cà in Angli'a este representata in parlamentu numai burgeósi'a si aristocrati'a, poporulu inse de locu. Neorênduelele din Irland'a au fostu tare esagerate de agentii guvernului din Londr'a. D-lu Parnell incheiá: „Nu-'ti potu dice la revedere! Preste o luna póte cà me aflu in inchisóre.“

Camer'a francesa a restabilitu in nou'a lege de pressa mai multe dispositiuni pe care la prim'a lectura le respinsese. Astfeliu s'a primitu paragrafulu, care imputernicesce pe ministrulu de interne se oprésca diarele straine de a intrá in tiéra. Amendamentulu d-lui Goblet, care eere acésta imputernicire a datu ansa la o desbatere fórte via. D-lu Naquet declarà, cà acést'a insemnéza a-se intórce la paragrafulu primitivu alu comissiunei, care a fostu respinsu si la decretulu din 1852. Republic'a n'ar' trebui sè-se folosésca de asemenea árme. Ministrulu de interne observà, cà diarele nu sunt nici decâtu periculóse pentru guvernu, dér' nu trebue se esiste unu privilegiu pentru diarele straine séu pentru diarele francese tiparite afara din tiéra. D-lu Naquet: „Nici unu guvernu monarchicu n'a luatu nisce asemenea mesuri pêna in anulu 1852, pêna la funestulu guvernu alu lui Napoleon III. Goblet riposta, cà elu nu voiesce pentru pressa impunitatea. Floquet: „Acest'a nu este decâtu restabilirea simpla a censurei, restabilirea arbitrariului!“ — Cu tóte acestea amendamentulu Goblet a fost primitu cu 254 de voturi contra 222.

Numerulu din urma alu diarului „Kijewlanin“ contiene nesce descoperiri interesante in privintia „federatiunii lucratoriloru din Russi'a sudica“, care apartiene celei mai teroristice fractiuni a partidului revolutionariu. „Federatiunea lucratoriloru“ respinge in programulu seu tóte mijlócele pacinice si da consiliulu de a nu se increde nicidecum sperantieloru si promissiuniloru de reforme liberale. Singurulu feliu adeveratu de lupta este celu inceputu acum in Irlandi'a, adeca uciderea in ascunsu a proprietariloru, incendiile etc. . . . Déca se va lucrá in modulu acest'a, atunci si o grupa puçinu numerósa tóte ajunge la insemnate resultate revolutionare. In loculu primu se recomenda „Terorisarea fabriciloru“, adeca fabricantii séu administratorii de fabrici si de ateliere se fia constrinsi prin amenintiari, se indeplinésca unele pretensiuni, ce li se voru adressa in numele lucratoriloru; déca aceste amenintiari voru fi inzadaru, atunci sè se pasiésca numai de câtu la omorirea aceloru persóne. Déca fabricantii se voru intimidá prin amenintiari si voru face concessiuni, atunci lucratorii, convinsi despre puterea terroristiloru, se voru alatura lenga acestia. Alu doilea principiu alu programului este „Terrórea politica“, adeca omorirea tuturoru persóneloru in functiuni, care ar' impedeca actiunea Federatiunei. In loculu alu treilea revolutionarii recomenda, a-se folosi de deosebitele referintie locali, precum: certele pentru proprietate, neintielegerile de prin fabrici etc. Prin acést'a sè se aprinda animele, si cei impartasiti se fia induplecati la omoruri, incendiuri, si alte fara de legi. Capii acestei federatiuni pe lenga tóte arestarile, ce s'au facutu pêna acum, totu n'au cadiutu inca in manile guvernului. De aci se póte vedé, câtu de reu stau referintiele sociali in Russi'a.

Se telegraféza din Constantinopolu: Abdul-Mutalib, mare Sierifu alu Meccei, fiindu in versta de mai bine de 90 ani, Pórt'a ar' avé intentiunea de a'lu inlocui, dupa mórtei, cu Sieicu Fazyl-pasia, actualulu guvernatoru alu tribului arabu din Zaffar. Banuindu acést'a, insarcinatulu de afaceri alu Angliei a declaratu, suntu câte-va dile, lui Assim-pasi'a, cà guvernulu seu ar' vedé cu neplacere, si cà nici chiaru ar' tolera alegerea eventuala a lui Fazyl, care a fostu alta data gonitu din Indi'a pentru incercari seditióse. In cugetulu Angliei alegerea lui Fazyl-pasia, considerandu antecedentele sale, ar' fi de natura a compromite fidelitatea musulmaniloru Indiei. Angli'a sustiene candidatur'a lui Sieic Husein-Un, fratele fostului mare sierifu, asasinatu in Martiu 1880.

Dupa informatiuni autentice, trupele turcesci, cari se afla acum in Epiru si Tesalia, nu s'ar' urca la cifr'a de 40,000 ómeni, la care ar' poté ajunge numai cu reservele. Se esplica aici liniscea spiriteloru la Aten'a prin faptulu, cà guvernulu grecescu ar' fi primitu noue asigurari ce i-ar' fi favorabile. In totu casulu se constata la Turci tendintie de a mari intr'unu modu simtitoru concesiunile, spre a se ajunge la o regulare pacinica. Pórt'a sondéza terenulu financiaru pentru a face unu imprumutu, dandu dreptu garantia tributulu ce i 'lu platesce Egiptulu, care tributu garantéza imprumutulu din 1854 ce espira in 1887.

Relativu la starea actuale a armatei grecesci se scrie din Aten'a, cà 42 de bataliône sunt gata completu. In bugetu figuréza 82,824 de ómeni, intre cari se numera si armat'a teritoriale, adeca landverulu grecesu, care se recrutéza din ómenii dela 31 pêna la 40 de ani. In Fiume s'au cumperatu de nou torpedi de 140,000 livre sterlingi. Din Londr'a a sositu in Aten'a unu Oficeru insarcinatu cu asiediarea torpediloru. Unu capitanu danesu anume de Bardenfeid s'a dusu, dilele trecute la Fiume si de acolo este érasi asteptatu la Aten'a pentru a luá in loculu reposat. baronu de Güldencrone directiunea scólei de torpedi si in acelasiu timpu si o adjutantura pe lenga regele. Intrarea portului Pireu, colinele dela Munichi'a, Psitalia si ambele intrari dela Talamis se fortifica si se inarméza cu puternice baterii Armstrong.

„Daily News“ anuntia, cà comitele de Himberley, ministru alu coloniiloru, a primitu propunerea de pace din partea Boeriloru din Transvaal. Unu consiliu de cabinetu a discutatu eri asupra acestei cestiuni. Se crede, cà guvernulu anglesu va oferi Boeriloru o independentia locala. — Acelasi diaru afla, cá au isbucnitu turburari in Siri'a, in impregiurimile Beirutului, intre musulmani si crestini. Mai multi insi ar' fi fostu ucisi; pravaliele si bazarele suntu inchise.

Schitie din vieti'a nóstra nationala.

Motto: Vieti'a este unu tablou de mosaicu, alu carui coloritu depinde dela petricelele, care 'lu compunu
Sevigné.

(Urmare.)

Vedemu dér' cà aparatulu metropolitanu nu functionéza cum ar' trebui se functioneze — ba potemu constatá cu durere unu faptu, care trebue sè se caracteriseze á simptomu de o bóla fórte periculósa, de care sufere metropoli'a nóstra si acestu faptu este o córta „de lana caprinâ“, care a datu nascere la doue brosiuri, dintre cari un'a pórta titlulu „Critic'a“ si alt'a „Anticritic'a“ celoru 2 congrese electorale. Aceste brosiuri avêndu pretentiunea de a fi materialu pentru istoria — nu se potu calificá decâtu de nisce pamflete, cari se reducu la cunoscutulu refrenu: „Schlägst du meinen Juden, schlage ich deinen Juden“. Ce valóre potu se aiba aceste brosiuri? De vre-unu folosu pentru istoria nu póte fi vorba, din contra ele voru servi pentru mistificarea adeverului, fiindu amendoue scrierile tare umbrite de passiuni personale. Pentru moralitatea poporului nostru suntu apoi fàra indoiéla fórte scandalisatóre. Filosofulu celu mai rudimentaru va trebui se recunósca, cà nu este consultu pentru mass'a poporului, cá sè se desvelésca lucrurile relative la autoritatile supreme bisericesci in modulu acela, cum s'a intemplatu acést'a in „critica“ si in „anticritica“. Totu ce esista are in sine ratiunea de a fi, asia i-si are si biseric'a ratiunea s'a de a fi. In cestiuni atingétóre de biserica trebue se fimu cu multa precautiune, si e datori'a celoru culti cá se intarésca pe poporu in religiositate, éra nu se 'lu slabésca. Redicati biseric'a dintr'unu statu si nu veti gasi institutiune, cu care se-o poteti inlocui, a disu unu mare barbatu. A-

cest'a e criteriulu dupa care trebue se cumpanimu brosiurele mentionate, si de siguru acea parte a correligionariloru nostri, care nu suntu atinsi pêna acum de prejudetie pentru un'a séu pentru alt'a din partidele litigante, va trebui se fia de acordu cu noi in acést'a privintia.

Din cele espuse se vede dér' cà in privinti'a bisericésca nu stamu tocmai bine si vin'a la acést'a stare o pórta tocmai barbatii cari suntu la carma si adeca séu capii, séu cei din giurulu capului.

Un'a trebue se mai adaugemu, cà aplicandu la certele aceste prism'a diafantica nu vomu poté constata nicidecum o lupta pentru principiu, ci totulu se reduce numai la persóne. In tóta cért'a acést'a nu vomu gasi nici o urma de atari elemente de disputa, cum este s. e. in politica lupt'a intre conservatori si liberali, intre democrati si aristocrati, intre republicani si monarchisti; la partidele aceste pêna la unu gradu óre-care se póte gasi lupt'a pentru unulu séu altulu din principiele, cu cari credu cà au se fericésca unu statu, unu poporu etc. etc. In certele esistente intre unmitele partide bisericesci astfeliu de basa nu se afla, ci tóta caus'a este, cà de ce se fia A la putere, si se nu fia B. Apoi unde certele decurgu pe astfelu de base, acolo suntemu departe de aceea ce ar' trebui se fimu; si in totu casulu astfelu de certe trebue se ne degradeze multu inaintea acelora, cari se sciu aventá ceva peste orisontulu celoru ce credu cà la dirigerea unei corporatiuni se cautamu la barb'a, statura, séu la figur'a acelui pe care 'lu punemu in fruntea trebei si nu la capabilitatea si la principiile lui.

II.

Trecêndu la simptomele vietii nóstre nationale pe terenulu scolasticu observamu mai antâiu, cà cererea Romaniloru de pe campulu libertatii, cá sè li se dé si loru o universitate cá scóla mai 'nalta, a remasu pêna astadi unu pium desiderium prin urmare in acést'a recensiune potemu vorbi numai dela scólele medie in josu. Fiindu vorba de scólele medie romane adeca de cele 5 gimnasii si 1 scóla reala potemu dice in genere cà aceste stau bine in comparatie cu celelalte gimnasie din patria. Totu ce ar' fi de doritu pentru aceste scóle ar' fi cá profesorii loru sè se intrunésca din cându in cându la câte o conferintia comuna, o idea, care inainte cu vreo câti-va ani a fostu escitata de corpulu profesoralu dela Brasiovu, inse s'a impedecatu realisarea ei de unele temeri ale Blasieniloru, cari din diferite motive nu s'au aratatu aplecati de a-o primi — de atunci lucrulu a remasu balta. Suntu multe causele, cari reclama intrunirile profesoriloru romani dela aceste 5 gimnasii. — S'atingemu aci — exempli gratia — numai unele: Mai antaiu si mai antaiu s'ar' poté statorí o uniformitate in propunerea limbei romane, pentru care pêna acum nu este statoritu nici unu planu positivu. Alu doilea s'ar' poté face o intielegere pentru compunerea manualeloru in limb'a romana. Lips'a unei astfeliu de intielegeri este caus'a, cà avemu asia de puçine manuale romane pentru gimnasiile nóstre; càci lips'a unei astfelu de intielegeri aduce cu sine, cá unu manualu compusu la Brasiovu se fia condamnatu a se restringe numai la Brasiovu, apoi care profesoru se va semti indemnatu a lucrá si a publicá unu manualu, lipsitu de ori-ce prospectu de a fi introdusu la tóte gimnasiele nóstre? Avemu casuri concrete cà manuale compuse in Blasiu suntu silite a remané intre Têrnave, manuale compuse in Nasendu séu in Beiusiu au ajunsu s. e. la cunoscinti'a Brasioveniloru numai in forma de tocuri prin dughenele comerciantiloru. O astfelu de aparitiune fara indoiéla nu póte indemná pe unulu séu altulu dintre profesori, cá sè 'si publice opulu seu.

Avendu locu conferintiele mentionate de siguru s'aru institui comissiuni micste pentru censurarea manualeloru, si acele care s'aru aproba de atari comissiuni s'ar' introduce in tóte gimnasiele si atunci professorii ar' fi incuragiati a si tipari opurile loru. Mai punemu aci apoi folosulu imensu ce aru avé acestu lucru pentru scolari si pentru profesori. Câte dificultati nu provinu din lips'a manualeloru?! Apoi câte si mai câte urmari folositóre, cum e edarea unei foi pedagogice si alte si alte ar' resultá din asemene conferintie pentru invetiamentulu scoleloru medie in specie si pentru romani in genere!

Trecêndu la scólele primare apoi de aceste avemu din darulu D-lui vr'o patru feliuri pêna acum si adeca avemu scóle comunale facute in urm'a neingrijirei nóstre, la initiativ'a pré zelosiloru inspectori reg. de scóle, avemu scóle confessionale unite si ne-unite si scóle granitiaresci. Dintre tóte aceste in proportiune cu numerulu loru mai bine stau cele granitiaresci. Cele „comunale“ facute la initiativ'a inspectoriloru de statu suntu mai multu, mai puçinu nisce creatiuni cu scopuri perverse binelui comunu alu Romaniloru, prin urmare dela aceste puçinu avemu de a asteptá. Cu privire la scólele confessionale este preste totu fórte multu de doritu Partea preponderanta la ambele confessiuni sta reu, pentru cà lipsite fiindu de fonduri corespundietóre suntu provediute cu puteri didactice ne-suficiente. Déca e adeveralu cà politic'a cea mare a popóreloru o pórta invetiatorii, déca e adeveratu cà puternicii dilei dictéza sórtea popóreloru pentru dile si ani, pe cându invetiatorii o hotarescu pentru secoli si milenii — atunci ne potemu vedé visulu cu ochii, ne putemu totdéuna prognosticá viitoriulu dupa statulu invetiatoriloru nostri. E inca multu obscurantismu si intunecéla in statulu nostru invetiatorescu si noi suntemu asia de naivi de asteptamu dela invetiatorii romani numai lumina.

(Va urmá.)

Scrisori din Basarabia.

(Corespondintia originale a „Gazetei Transilvaniei“.)

Chisineu in 21 Ianuariu 1881.

Nici unu poporu n'are atâtu dreptu, câtu 'lu are poporulu romanu, unu dreptu eternu contra strainului, care 'lu sugruma, se dica, cá vechii Romani: Adversus hostem aeterna auctoritas esto. Asia este si asia trebuie se fia, càci ratiunea si istori'a de acordu protegeaza pe cei nedreptatiti. Câte o-data popórele renuntia la dreptulu de a se revoltá contra asupritoriloru, dér' acést'a se intempla numai candu domnitori si dominati, assimilabili prin identitate séu afinitate de rasa, se contopescu impreuna, séu candu dominatorii respecta autonomi'a popóreloru si nu impedeca desvoltarea loru natiunale. Ce a castigatu Russi'a in lupta s'a cu Poloni'a robita? — Nimicu. Adi, ca si la 1863 la Varsiovia, fatia in fatia stau doi inamici — polonulu si rusulu, inamici pêna la o noua lupta, care va isbucni déca nu astadi, apoi de siguru mane. Totu asemene stau lucrurile si la Caucasu, acolo Rusia nu este de câtu inamiculu de mórte alu popóreloru muntene. Ur'a, — éta relatiunea intre unii fatia cu altii. O legatura stranie! Statele care se compunu de asemene elemente sunt efemere, si domni'a loru nu este stabila. Unu vêrteju de uraganu va veni si copaculu, care avea apariutia de o fortia de resistintia mare, va fi sfarimatu si datu josu.

La noi in Basarabi'a lucrurile stau totu asia. Romanulu, tieranulu bine intielesu, (càci boierulu si ciocoiulu n'au nationalitate, pentru ei ibi bene ubi patria,) este unu inamicu neimpacatu ale Rusului. Candu functionarulu rusu 'lu intréba in limb'a rusa despre ceva, elu respunde in totu-déuna: „Nu intielegu boerule limb'a boerésca!“ Ce ironie! Pentru dênsulu limb'a strainului a devenitu sinonima cu limb'a boerésca. Si este naturalu, pentru cà in limb'a rusa aude elu vorbindu boierimea romana din Basarabia, in casele boerimei adastau si benchetuescu inamicii sei: ispravniculu (prefectu) stanavoi (subprefect) si tutti quanti, cari fatia cu tieranulu romanu n'au altu-ceva de câtu redicarea birului si dariloru câtra statu. In schimbu pentru aceste datorii, elu nu primesce dela statu nici macaru unu dreptu.

Mâna in mâna stà administratiunea rusa cu boerimea romana, si dela robirea Basarabiei de câtra Russi'a, nici macaru una din familiele boieresci de pe la noi n'a imbratisiatu caus'a poporului nostru. Anii trecura, si acestu poporu robitu a remasu uitatu de toti, lucrandu mereu pentru a dá, totu-déuna a dá, pe fia ce dî a dá $^3/_4$ din munc'a s'a boierimei romane, care 'lu tradase.

Dér' in ultimulu timpu situatiunea s'a schimbatu. Din sinulu burghesimei incepura a iesi nisce tineri, cari prin nisce impregiurari fórte norocóse, s'au datu cu trupu si sufletu causei poporului din care facu parte integra. Acesti tineri, organisanduse in mici cercuri secrete, bine intielesu, au imbratisiatu marea si sant'a causa a redesteptarii si liberarii poporului romanu din Basarabi'a, ei propaga ideile loru la poporulu sateanu, ei nutrescu si reinviéza simtiemintele natiunale intr'insulu, ei 'lu invatia a citi, a scrie, ei 'i aducu cârtile si diarele din Romani'a si le imprastie prin poporulu romanu. — Dér' acést'a folositóre lucrare numai s'a inceputu; ea datéza numai si numai de la 1873, si prin urmare ródele ei nu sunt inca vedite, fiindu prea mici. . . Acést'a nu ne desperéza, pentru cà noi scimu ce póte o mana chiaru de ómeni bine convinsi si energici, si noi suntemu mai multu de câtu o mana; nu ne desperéza nici aceea cà temniti'a statului de la Chisineu este plina cu junimea nóstra; nu ne desperéza cà in zapad'a Siberiei sunt ingropati multi din confratii nostrii de lupta . . . noi vomu pasi inainte pentru cà vedemu, cà pe loculu unui cadiutu se redicu altii din nou esiti din sinulu poporului romanu, si cà caus'a pentru care perimu nu va peri cu noi.

A.

Aradu, 4 Februariu 1881.

Onorate D-le Redactoru! Candu pe campu se arata floricele, muritoriulu se bucura, pentru-cà acele prevestescu primavér'a dulce. Candu venatoriulu fatigatu afla urm'a de fiéra dupa care alérga, atunci in peptulu seu speranti'a ce era sè se stinga 'si capeta de nou sucu nutritoriu. Candu marinariulu de pe vastulu oceanu intimpina câte o planta plutitória, atunci se bucura cà-ci limanulu doritu 'i zimblesce de departe. Candu in fine, la unu poporu subjugatu si impilatu in totu chipulu, se nascu si pe ici si pe colo idei salutarie, idei fericitórie — totu atâti martori ai vitalitatii sale; — atunci On. D-le Redactoru este semnu invederatu, cà acelu poporu nu mai voiesce se traiésca impilatu; nuorii negri de pe ceriulu seu trebuie se dispara si se faca locu luminei celei ce impartiesce tuturoru viatia.

Adeverulu acest'a me face se-Ve mai raportezu câte ceva de pe la noi, cá se sciti si D-vóstra cà nici noi nu dormimu, si astu-feliu apoi se intrati mai cu vertute in luptele cele atâtu de grele, ce Vi-se ivescu.

Dupa ce suntemu de ocamdata respinsi in viati'a publica dela ori ce activitate ce apartiene de-a dreptulu statului, in care traimu si pentru a cârui sacu fara de fundu asudâmu, pote mai tare de câtu cei dela putere; tóta activitatea possibila ni se marginesce la terenulu educatiunei culturale nationali. Cu multe si mari sacrificie 'si sustiene romanimea din Translaitani'a scólele sale confessiunali; dér, pe candu la D-vóstra s'a inceputu dejá de multu, pe atunci romanii din Ungari'a propria abiá acumu vedemu in ce periclu ne aflamu, din causa cà nu avemu nici unu institutu superioru pentru educatiunea feteloru, in ale câroru mani este concrediuta sórtea nóstra viitoria. Pro pârtile odinióra ale lui Mariotu sciti, cà se lucra cu tóta seriositatea la infiintiarea unei scóle de fete in Oradea mare. La noi s'a vorbitu de multe ori in cercuri private si cu deosebire la resiedenti'a P. S. S. d-lui episcopu I. Metianu despre infiintiarea unei atari scóle, dér' totu de atâte ori s'a si lasatu lucrulu se dórma, de óre-ce nu se potù aflà modulu de a procurá medilócele necessarie; dér' mai vêrtosu de aceea nu se prea incordau ómenii pentru realisarea ideei amintite, de óre-ce aici esistá unu internatu privatu de fete numitu „alu domnisióreloru Papp“, unde — fia dîsu spre laudă aceloru institutrice — capetara educatiune buna multe fete romane din tienutulu nostru. Acumu, dupa ce acelu institutu se desfiintiâ, murindu un'a dintre acele d-sióre, infiintiarea unei scóle superióre de fete in Aradu a devenitu cestiune de importantia si necessitatea acelei scóle o recunósce totu romanulu benesimtitoriu. In caus'a acelei scóle s'a si tienutu la 2/14 Februariu in sal'a cea mare a institutului pedagogico-teologicu o conferintia consultatória pe care a convocat'o Rvdss. d. protopopu Vassilievici.

Sci d-le Redactoru cumu suntu ómenii nostri? Focu de paie! Unulu este oratoru mai abundantu in cuvinte de câtu altulu. Au fostu presenti la 30 insi; d-lu Stanescu a vorbitu cam una óra si a voitu se insufletiésca pe auditori, cari toti eráu si suntu convinsi despre necessitatea scólei numite. Erá óresi-cumu frumosu a ascultá cumu se arata pe buze foculu momentanu. In fine, cá se nu remana numai vorbele totusi s'a luatu decisiune cá se relegâmu caus'a, de altmintrea urgenta, la sinodulu protopresbiteralu si acel'a se alégа unu comitetu care apoi in contielegere cu forurile competente se faca toti pasii necessari pentru scóla superióra de fete in Aradu. — Ore nu erá mai bine cá insasi conferinti'a se fi alesu comitetu si se fi cooptatu din sinodulu protopresbiteralu atati membri, de câti ar fi avutu lipsa? Fia ori cumu, numai se dé Ddieu cá ide'a se nu remana si acumu numai idea.

Ceea ce totusi este frumosu in lucru e, cà ide'a numita provocâ alt'a, adeca si infiintiarea unei scóle

poporali de fetitie in Aradu. Va depinde multu dela tactulu si zelulu d-lui Stanescu, presiedinte in comitetulu parochialu, cá scól'a sè se infiintieze curèndu, tardiu, séu nici odata. Suntu multi romani in Aradu, cari au audîtu pe d-lu G. D. dîcêndu mai de multe-ori, cà dênsulu din poterile sale ar' infiintiá in Aradu o scóla de fetitie, déca si Aradanii i-ar' face d-sale càte placere. Eu nu mi aducu aminte de poft'a d-lui G. D., dér' atàta sciu, cà nu va fi poftindu lucruri necuviintióse. Videant consules!

Apoi cu gazet'a infiintianda inca nu e gluma! Esista chiaru unu comitetu, càruia i-s'a concrediutu caus'a; dér mie 'mi-pare cà totu lucrulu este numai gluma, de óra-ce unii competenti la d'astea nu primira missiunea onorifica de a figurá in acelu comitetu. Asiá dér' ce voru face cei mai neesperti? Parturiunt montes nascitur ridiculus mus. Li-a cadiutu multora fórte reu càndu au cetitu in articlulu meu trecutu, cà suntu in Aradu fruntasi romani, cari nu prenumera nici o fóia romanésca. Ei! dér' mai numai acei'a facu gura mare, cà le trebuie gazeta in Aradu! Difficile est satiram non scribere, de óra-ce este chiaru aici diaru romanu „Biseric'a si Scól'a“ si nu-lu prenumera nici jumetate din romanii Aradani, sub pretestu cà nu e redigeatu dupa placulu tuturoru. Ast'a inse nu face nici pe o gura mare se prinda condeiulu si se trantésca in diarulu localu càte unu articlu, care se produca furore; dér' magna petis Phaeton!

Fiindu-cà mai susu fù vorb'a de scóle, 'mi vine in minte si caus'a nefericita a gimnasiului romanescu din Beiusiu. Din 10 romani cunoscuti de càrturari, celu puçinu 6 au primitu liste de colectare. E fórte tristu, càndu audimu ce sórte are uniculu nostru gimnasiu romanescu din Ungari'a! Anim'a cea mare a poporului nostru va sci nimici si periclulu ce ameninția esistenti'a natiunala a càtorva sute de mii; Romanulu se va aratá si aici maranimosu, de óra-ce scie, cà in sciintia e poterea. Dér' se nu se supere nimene, déca voiu face cu ocasiunea asta o mica observare, nici se nu-si faca cineva capitalu dintrins'a! Gimnasiulu de Beiusiu este fêtulu fericitului episcopu Samuilu Vulcanu. Prin diuarie si prin anale cetimu, cà dupa acestu episcopu dieces'a Oradiei mari a avutu inca episcopi si pe toti ii numimu fericiti, cu tóte cà n'au facutu mai nimicu pentru inflorirea natiunei. Aceea inca scimu, cà dominiulu episcopescu aduce la anu venitu dela 60000 pêna la 100 mii fl. v. a. Óre nu ar' fi timpulu cá S. S. parinti ai diecesei Oradane se introduca si ei cá fericitulu Vulcanu puçina abnegatiune intru ale loru si eata in doi ani ar' fi asigurate vr'o 40,000 pentru gimnasiulu periclitatu, care capitalu, adaugêndu-se la cele 122,681 fl. 36 cr. v. a.*) produce siguru càtu se recere spre acoperirea trebuintieloru institutului!

Corespundentele.

Romanii in camer'a Ungariei.

„Gazette de Hongrie“, vorbindu despre lupt'a electorala din acestu anu, esprima bucuri'a ce semte, cà notabilii romani locuitori in Transilvani'a s'au reunitu in conferintia la Sibiu pentru a se intielege asupra conduitei de tînutu in viitórele alegeri legislative. Constata apoi cu placere acést'a esire a Romaniloru din passivitatea de pêna acum, si declara cà doresce se véda representati in camer'a ungara nu numai pe Romanii transilvaneni, dér' si pe cei din Ungari'a propriu disa, càci adauga numit'a gazeta, „parlamentele trebuescu se fia oglind'a fidela a unei intrege tieri.“

Dupa ce apoi enumera avantagele ce resulta din esprimarea tuturoru opiniuniloru, chiaru si cele mai estreme, de care nu se teme nici de cum, fiindu-cà o lupta pe façia si in regula este de preferatu tacerii infundate, conchide in acesti termeni:

„Afara de aceste consideratiuni generale mai avemu multe motive particulare, pentru cá se dorimu alegerea càtoru-va deputati romani in camer'a nóstra.“

„Inca de multu amu crediutu cà Ungari'a si Romani'a au fostu facute pentru a se intielege; situatiunile loru respective au curióse asemanari; aruncati cá nisce insule in mediloculu valuriloru océnului slavu, avemu cu totii trebuinti'a unei aperari in contra fluxului, care se urca necontenitu si amenintia se ne inghitia.

*) A se vedé Apelulu publicatu Nr. 9 alu „Gazetei Transilvaniei.“ Coresp.

„Aru fi pré anevoie, la trebuinti'a de a se demonstrá, care, dintre Ungari'a si Romani'a, aru castiga mai multu in casulu unei uniri sincere: este de ajunsu inse a se sci cà fiacare va avé negresitu avantage reale.

„Se recunosca Romanii, fara nici o reserva mintala, integritatea regatului nostru, si suntemu gata a le intinde man'a intr'unu modu lealu“

„Cum óre a pututu trece prin mintea unora din vecinii nostri cà amu putea, fara a ne sinucide, se parasimu chiaru cea mai mica parte din teritoriulu pe care 'lu posedamu de aprópe 1000 de ani?“ Transilvania ne apartine si de dreptu si istoricesce de candu Arpádii au luat'o in possessiune. (?)

„Déca in acést'a provincie Romanii suntu numerosi, Maghiarii suntu de asemenea si nu càteva mii mai multu decidu de sórtea unui statu! Déca aru fi astufeliu, chartele aru trebui cu totulu refacute.“

„Mai antaiu de tóte fruntariile naturale decidu formatiunea unui statu — si noi avemu aceste fruntarii din partea Romaniei — apoi vine interesulu politicu si materialu care légа partile distincte.“

„Fara Transilvani'a, Ungari'a n'aru poté se esiste, in vreme ce Romani'a n'are trebuintia de ea pentru ca se traiésca si se prospereze.

„Asia déru, ómenii de statu romani se intielégа acést'a situatiune. Se tiena comptu de drepturile nóstre, si vomu fi fericiti a ne ocupá de interessele loru, si a dá compatriotiloru loru locuitori in Ungeri'a avantage in raportu cu importanti'a numerica avantage pe cari, din prudentia, le vomu tine atàtu timpu càtu s'ar' incerca se 'si faca din ele arme in contra nóstra.“

Asia graiescu fratii Unguri prin gazet'a loru din Buda-Pest'a.

Tóte bune, dér' din ce le-o fi venitu sperietur'a? Cine amenintia Transilvani'a?

E curiosu candu pe de o parte ni se recomanda alianti'a cu Austro-Ungari'a prin cunoscutulu articulu din „Deutsche Revue“, se vedemu pe de alt'a diarele unguresci considerandu alianti'a cá in ajunu de a se incheiá si banuindu bunele nóstre intentii, ba atribuindu-ne si doriutie cuceritóre.

Ciudata coincidentia!

(„Binele publicu“) D. D. R.

Din comitatulu Satmarului (Ungari'a) ni se tramite spre publicare urmatoriulu Apelu:

„P. T. Domnule! Conformu conclusului adusu in conferenti'a ad hoc tienuta in 11 Febr. a. c. in Homoródele romanesci, esti rogatu cu tóta confidenti'a cá façia de alegerea noului vice-comite se binevoesci a nu-Ti promite votulu nimenui, ci acel'a a-lu face pendentu dela conclusulu conferentiei plenarie a membriloru municipali romani ce se va tiené in Careii-mari, Apriliu 4 in presera alegerei, unde totu-odata esti rogatu a te presentá.

„Avemu firm'a sperantia, cà solidaritatea, care in tempii de adi pentru noi este una suprema necesitate si care fù adoptata de conferenti'a va servi de indreptariu si cu privire la tienut'a nóstra facia de alegerile deputatiloru dietali.

„Datu in Homoródele romanesci diu'a de trei Santi.

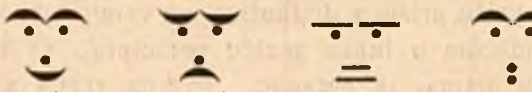
Presidiulu.“

Diverse.

(Serata musicala.) Joi séra a fost in scól'a de musica a d-lui Hugo Krummel o serata musicala. Mai multe eleve ale d-sale au esecutatu pe piano cu acést'a ocasiune piese alese classice. Cu multa desteritate si precisiune au fost esecutate cu deosebire piesele dela Raff (Rigandon); Chopin (Impromptu Cis-moll); Reinecke (La belle Griseldis) Duo pentru doue pianoforte si o piesa dela Wagner-Liszt.

(Cum se póte prelungi viati'a?.. — Eata o problema, care pare a se fi deslegatu, scrie unu diaru americanu, printr'unu metodu, ce-lu gasimu intr'o vechia carte germana, adica prin intrebuintiarea necontenita a làmàei. — „Incependu de la o mica portiune, pêna la 40 ani, cuantitatea trebue sè se redice la 2 làmài pe fia-care dî, sporindu cuantitatea in aceeasi proportiune la fia-care diece ani. Aceasta idea fù inspirata de viati'a contelui de Valdeck, care ajunse la 120 ani si care, in aceste multimi de dile, manca in fia-care dî càte o mare cuantitate de hreanu cu zama de làmàia. E trebuintia de numoróse esperientie pentru a determina infalibilitatea acestui metodu, chiaru déca amu admite, cà tóte stomacurile potu suferi o asemenea cuantitate de làmàie. Totusi, este unu faptu positivu cà, prin inaintarea in versta dintii, neindeplinindu-si missiunea din ce in ce mai multu, si stomaculu digerendu din ce in ce mai greu fructele devinu fórte folositóre pentru multe persóne. Acestu metodu, adauge diarulu americanu, va fi cu deosebire usioru de urmatu la noi, in Florid'a si Californi'a, unde sunt atàtea làmài, in càtu toti americanii amu puté trài càtu contele de Waldeck.“

(O gluma nostima de tipografu) Unu culegatoriu s'a incercatu cá prin medilocele artei tipografice se infaçisieze capete de ómeni cu diferite espressiuni ale fisiognomiei si acést'a gluma ia succesu dupa cum ne arata „Gazet'a de Dresd'a“ càtu se póte de bine si eata cumu:

veselu posomoritu indiferentu surprinsu

(Iluminatiune electrica in Paris.) In salónele marelui „Hôtel Continental“ din Paris se facu esperimente c'unu nou sistemu de iluminatiune electrica, alu caruia invetiatoriu este architectulu Blondel. Lumin'a produsa prin lamp'a cea noua, se dîce, cà este cu totulu imobile si in colóre asemenea luminei solare. Afara de asést'a se dîce, cà are o astfeliu de intensitate, incàtu póte lumina la distantie mari, ce e mai multu, se dîce, cà va succede a lumina noptea cu un'a din aceste masini unu suburbiu intregu. —

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 18 Februariu st. n. 1881.

Rent'a de auru ungara	111.05	Imprumutulu cu premiu ung. . . .	115.75
Imprumutulu cailoru ferate ungare . .	128 —	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	107.75
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	85.40	Rent'a de harthia aust.	73.35
dto. (II-a emissiune)	102.75	„ de argintu „ .	75.65
dto. (III-a emissiune)	88.25	„ de auru „	90.10
Bonuri rurale ungare	97.—	Losurile din 1860 .	131 20
dto. cu cl. de sortare	95.50	Actiunile bancei austr.-ungare . . .	814.—
Bonuri rurale Banat-Timis. . . .	95 50	„ bancei de creditu ungare . . .	264 50
dto. cu cl. de sortare	93.75	„ bancei de creditu austriace . . .	292.80
Bonuri rurale transilvane	94 75	Argintulu in marfuri .	—.—
„ croato-slav. . .	97.—	Galbini imperatesci .	5 56
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung. . .	94.75	Napoleond'ori . .	9.34½
		Marci 100 imp. germ. .	57.65
		Londr'a . . .	118 30

Cursulu Bursei de Bucuresci

dela 5/17 Februariu 1881.

Valori	Dobanda	Scadenti'a Cupóneloru	Cerute	Oferite
Oblig. rurale convertite	6%	23 Apr. 23 Oct.	92.—	92.½
Imprum. Oppenheim . . .	8%	1 Ian. 1 Iul.	109.—	109.½
Oblig. domeniale	8%	idem	105.½	106.—
„ Cred. fonc. rurale	7%	1 Iul. 1 Ian.	102.½	103.½
„ Cred. fonc. urban.	7%	idem	96.½	97.—
Imprumutulu comunei Bucuresci	8%	1 Iul. 1 Ian.	103.—	103.½
Act. càilor fer. romane	5%	1 Iuliu	56.65	—.—
Oblig. nóue ale statului	6%		94 30	94.—
Actiele Bancei Nationale		1 Ian. 1 Iul.	570.—	575.—
Dacia, cump. de asig. Act. (fr. 500)	8%	1 Ianuariu	—.—	—.—
Losuri municipale (lei 20)			27.—	28.—
Renta romana.	5%		82.½	83.—
Argintu contra auru . .			101.½	101.¼

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.